

ความต้องการดุขฎิบัณทิตสารสนเทศศีกษาของตลาดแรงงานและสังคม

Job Market and Social needs for Ph.D. Graduate in Information Studies.

วรระพร อารยะพันธ์ (Watsaporn Arayaphan)*

ชัยวัฒน์ นันทศรี (Chaiwat Nantasri)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของดุขฎิบัณทิตสาขาสารสนเทศศีกษาของตลาดแรงงานและสังคม ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการภาครัฐและภาคเอกชนในเขตภาคเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 411 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 95.38 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.52 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 45.41 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.32 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 30.36 ประเภทของหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ หอสมุดมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยในเขตภาคเหนือ ร้อยละ 34.95 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพในหน่วยงานเป็นผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 53.83 ซึ่งในหน่วยงานมีผู้ปฏิบัติงานที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 56.89 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.49

(2) ด้านความต้องการดุขฎิบัณทิตสารสนเทศศีกษาของตลาดแรงงานและสังคม พบว่า หน่วยงานมีความต้องการดุขฎิบัณทิตสาขาสารสนเทศศีกษา ร้อยละ 54.59 คุณลักษณะของดุขฎิบัณทิตที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือด้านความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ ร้อยละ 42.86 ในส่วนของความต้องการนำดุขฎิบัณทิตสารสนเทศศีกษามาพัฒนาองค์กร เห็นควรให้ดุขฎิบัณทิตสารสนเทศศีกษาเข้ามาพัฒนาองค์กรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 37.76 (3) ด้านคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของดุขฎิบัณทิตสาขาสารสนเทศศีกษาที่ต้องการและคาดหวังมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้เชิงทฤษฎี ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$)

คำสำคัญ : ดุขฎิบัณทิตสารสนเทศศีกษา สารสนเทศศีกษา ตลาดแรงงาน

* อาจารย์ดร. ประจักษ์วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Dr., Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

,watsaporn@gmail.com, 0871662427

** อาจารย์ดร. ประจักษ์วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Dr., Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.,

chaiwat@cmu.ac.th, 0933265697

Abstract

The research aimed to study the need and desired characteristics of Doctor of Philosophy in Information Studies for labor market and society. The survey research consisted of 411 questionnaires, that were sent to public and private entrepreneurs in the northern region. The researcher received 392 questionnaires in return, with the response rate being 95.38%. The results were as follows; (1) Most respondents were female (63.52%), aged between 31-40 years old (45.41%), Bachelor's degree graduation (53.32%), 6-10 years of work experience (30.36%). The type of agency that responded the most was: University / College Library in the North (34.95%), most respondents were operatives (53.83%), most respondents hold a Bachelor's degree in library and information science (56.89%) and they graduated with Bachelor's degree (49.49%)

(2)The need of Doctor of Philosophy in Information Studies for labor market and society found that an agency needs Ph.D. in Information Studies (54.59%) Characteristic of Ph.D that should be developed most was knowledge and skills of English (42.86 %). In terms of demand for the Doctor of Philosophy in Information Studies to develop the organization found that respondents agreed (37.76%) (3) In regards to the required and expected characteristic and special characteristic of Ph.D. in Information Studies, the results showed high score on overall of 5 aspects; Ethics and Morals Theoretical Knowledge Intellectual skills Interpersonal skill and responsibility and Mathematical Skills Communication and Use of Information Technology ($\bar{X}$ =4.46).

Keywords: PhD information studies Information Studies labor market

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ที่ให้ความสำคัญด้านการผลิต การแพร่กระจายสินค้า และการบริการโดยอาศัยความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญเพื่อสร้างความเจริญเติบโต ความมั่งคั่งและสร้างงานในทุกภาคเศรษฐกิจ (OECD, 2010) ดังจะเห็นได้ว่าความรู้และนวัตกรรมกลายเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศมากกว่าเงินทุนและแรงงานเช่นในอดีตส่งผลให้องค์กรต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องปรับตัวไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อสร้างนวัตกรรมและความรู้ใหม่ (Dahlman, 2007) ซึ่งกุญแจสำคัญของสังคมเศรษฐกิจฐานรู้นั้นขึ้นอยู่กับ การสร้างทุนมนุษย์ (Human Capital) โดยให้การศึกษาและการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Todaro, 2011) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการ

พัฒนาประเทศให้เป็นการบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ คือการให้การศึกษาเพื่อให้คนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม หากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไรก็ตามการให้การศึกษาเพื่อให้คนมีความรู้ที่ยั่งยืน สามารถสร้างสรรคงานได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม หลักสูตรที่ใช้ในการศึกษานั้นจะต้องตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือในการวัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย (รัชนิวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารถ, 2549) การศึกษาวิชาสารสนเทศศาสตร์มีพัฒนาการของศาสตร์จากบรรณารักษศาสตร์สู่บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และสารสนเทศศึกษา มีหลักสูตรที่ใช้คำว่าสารสนเทศศาสตร์ หรือ Information Science โดยตรงในชื่อหลักสูตร และใช้คำร่วมกับคำอื่นในชื่อหลักสูตร เช่น Library and Information Science, Information and Library Science, Communications and Information Science เป็นต้น นอกจากนี้ขณะที่เปิดสอนรวมทั้งชื่อปริญญามีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ตามจุดเน้นของหลักสูตร (ชุดิมา สัจจามันท์, 2554) ซึ่งหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ หรือสารสนเทศศึกษา เป็นสหวิทยาการที่บูรณาการความรู้ทางด้านการบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร เพื่อนำมาใช้ในการจัดการสารสนเทศทุกรูปแบบ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2545)

จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ หรือสารสนเทศศึกษา ในระดับปริญญาตรี จำนวน 49 แห่ง ระดับปริญญาโท จำนวน 11 แห่ง และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 แห่ง เมื่อพิจารณาเทียบกับความต้องการตลาดแรงงานด้านบรรณารักษ์หรือนักสารสนเทศในภาครัฐบาลและภาคเอกชนในประเทศไทยยังมีความต้องการบัณฑิตในสาขาสูง ดังจะเห็นได้จากความต้องการบัณฑิตประมาณ 2,000 คน ในปี 2551 และยังมีแนวโน้มความต้องการในแต่ละปีที่สูงขึ้น แต่กำลังการผลิตบัณฑิตยังน้อยและขาดแคลน (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 หน้าการศึกษา) สอดคล้องกับสถิติการสำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ของภาควิชาที่เปิดสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาเอก ในเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง ซึ่งพบว่าแต่ละแห่งมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีลดลง จากปี 2552 ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 169 คน แต่ในปี 2555 มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2552 จำนวน 41 คน และในปี 2555 มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 31 คน (กรัณท์รัตน์ ประเสริฐธนากุล, 2557)

จะเห็นได้ว่าความต้องการผู้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ หรือสารสนเทศศึกษานั้นยังเป็นการต้องการของนายจ้างและตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น อันสะท้อนได้จากงานวิจัย เช่น การศึกษาตำแหน่งงานด้านการจัดการสารนิเทศตามความต้องการของสถาบันธุรกิจเอกชน (มุทิตา ไตรลิขิต, 2532) สถานภาพและแนวโน้มของบริการสารนิเทศเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย (ราหุณ วรสิทธิ์, 2534) การวิเคราะห์คุณสมบัติด้านสารสนเทศจากประกาศรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์

(กฤติยา พลาวัน, ชุตติมา สัจจามันท์ และลำปาง แม่นมัตย์, 2552) แต่ไม่พบการศึกษาความต้องการบัณฑิตระดับปริญญาเอกด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์โดยตรง ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาสารนิเทศศึกษา สอดคล้องกับตลาดแรงงานและสังคมอย่างแท้จริง ควรจะทำการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คุณสมบัติของแรงงานสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ และผลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาสารนิเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของดุขฎิบัณฑิต สาขาสารนิเทศศึกษาของตลาดแรงงานและสังคม

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปมีหลากหลายรูปแบบ ฝ่ายการศึกษาของจังหวัดอัลเบร์ตา ประเทศแคนาดาประมวลไว้ 4 แบบ ซึ่งให้เห็นที่มาและความเหมาะสมของการนำไปใช้ว่าขึ้นอยู่กับระดับการใช้หลักสูตร (Alberta Eherition, 2012) โรงเรียนแพทย์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซานดิเอโก และมหาวิทยาลัยโอไฮโอ เผยแพร่ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ระบุประเด็นปัญหา และความต้องการของผู้ใช้ ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 ระบุเป้าหมายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ 4 กลยุทธ์การศึกษา เนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 5 การนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงทรัพยากรสนับสนุน และ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Sheehan,O., Kirkland R., 2012)

สำหรับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ วอลเลซวิจัยและนำเสนอรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยให้ความสำคัญแก่แผนการจัดการศึกษา ค่าชี้แจงของคณบดี กรอบปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อหลักสูตร (Wallace D., 2002: 283-285) ประเด็นที่น่าสนใจคือ เมื่อกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน วอลเลซรวมบุคคลภายนอกวิชาชีพบรรณารักษ์และสารนิเทศในแบบเดิม และเน้นผู้ที่ทำงานแล้ว เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรูปแบบและขั้นตอนการพิจารณาหลักสูตรจากหลายแห่งแล้ว เห็นว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ 6 ขั้นตอนน่าจะเหมาะสมแก่การพัฒนาหลักสูตรสารนิเทศศาสตร์ นั่นคือศึกษาถึงปัญหาและความต้องการทั่วไปและความต้องการของผู้เรียน

2) มาตรฐานหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีการจัดการสารนิเทศและการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งความรู้และสารนิเทศต้องปรับการดำเนินงานโดยนำเทคโนโลยีสารนิเทศมาใช้ในการบริการ บริหารจัดการและงานเทคนิค สถาบันที่

เปิดสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์จึงจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเหล่านั้น โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ได้เปลี่ยนชื่อและเนื้อหาหลักสูตรไปตามเทคโนโลยีสารสนเทศ คำว่า “ห้องสมุด” หายไป “บรรณารักษศาสตร์” ถูกเปลี่ยนเป็น “สารสนเทศศาสตร์” หรือ “สารนิเทศศาสตร์” และ “สารสนเทศศึกษา” การเปลี่ยนชื่อหลักสูตรต้องการบ่งชี้ถึงขอบเขตบริการที่กว้างขวางขึ้น โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่มุ่งที่จะเตรียมนักศึกษาเพื่อให้ความรู้พร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพในห้องสมุดทุกประเภท รวมทั้งอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศนอกเหนือจากห้องสมุด (รัชนิวรรณ ข้าประดิษฐ์ และอรพินธุ์พนารณ, 2549) ควรเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของ ALA และ แนวทางการจัดการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากการประชุมของ International Federation of Library Associations หรือ IFLA (IFLA, 2014)

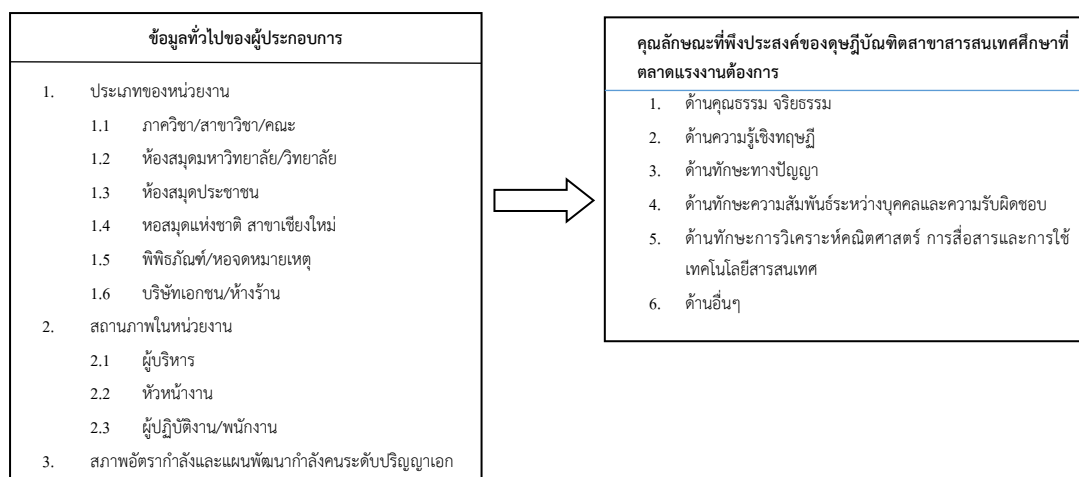
3) คุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skill, 2016) ได้กำหนดกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 Model กลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษารู้จักคิด รู้จักเรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา และการสื่อสาร เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา จะต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาแกน (Core Subjects) (ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา เศรษฐศาสตร์ ภาษาสำคัญของโลก ภูมิศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง) ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาอย่างเดียวยังไม่พอ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จะประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหา และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป วิชาแกนหลักสำคัญเหล่านี้ นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เพื่อให้เกิดคุณลักษณะและเกิดแนวคิดที่สำคัญ (เบญจวรรณ ธนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และณัฐวิทย์ พจนตันติ, 2559) ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับโลก ได้แก่จิตสำนึกต่อโลก (Global Awareness) (2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) (3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Media and Technology Skills) (4) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills)

4) โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ระดับปริญญาเอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ แบ่งสายวิชาเป็น 2 สาย ได้แก่ สายวิชาการ เน้นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้านศิลปศาสตร์หรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เป็นหลัก ไม่ได้สัมพันธ์โดยตรงกับการประกอบอาชีพ และสายวิชาชีพซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาในลักษณะของศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และทักษะระดับสูงซึ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการ ศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) (2) ด้านความรู้ (Knowledge) (3) ด้านทักษะทาง ปัญญา (Cognitive Skills) (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคณาจารย์บัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษาของ ตลาดแรงงานและสังคมนั้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นของหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สถานภาพของบัณฑิตในหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ ศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ หรือสารสนเทศศึกษา รวมถึงสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง และเพื่อศึกษาถึงความต้องการและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคณาจารย์บัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษาที่ควรจะเป็นในระยะ 5 ปี โดยมีกรอบแนวคิดใน การศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาความต้องการคณาจารย์บัณฑิตสารสนเทศศึกษาของตลาดแรงงานและสังคมนั้นในการศึกษาเพื่อ รวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ซึ่งเป็นการ วิจัยที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศึกษาหาความแตกต่าง หรือความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้เชิงประจักษ์ อันมีจุดมุ่งหมาย เพื่อบรรยายลักษณะ ทำนายความสัมพันธ์ หรืออธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา

โดยมีทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดมิติของปรากฏการณ์ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นระบบ (องอาจ นัยพัฒน์, 2548)

1.1 พื้นที่ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการตลาดแรงงานและสังคมของผู้ประกอบการในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในเขตภาคเหนือ โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ (1) คณะ/สาขาวิชาภายในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือที่จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศึกษา และสาขาที่เกี่ยวข้อง (2) ห้องสมุดระดับวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ (3) ห้องสมุดประชาชนและหอสมุดแห่งชาติ เขตภาคเหนือ (4) พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเขตภาคเหนือ และ (5) ผู้ประกอบการภาคเอกชน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในเขตภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 1,439 แห่ง

2) **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้** ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) (กัลยา วาณิชบัญชา, 2542) โดยคัดเลือกสถานประกอบการที่จะเป็นตัวแทนของประชากร จำนวน 229 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดัชนีบัณฑิตสารสนเทศศึกษา เช่น อาจารย์ในภาควิชา/หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศึกษา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง บรรณารักษ์/นักสารสนเทศ/ภัณฑารักษ์ในพิพิธภัณฑ์/ศูนย์สารสนเทศ เป็นต้น สามารถแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) คณะ/สาขาวิชาภายในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ ที่จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 27 แห่ง ประกอบด้วย (1) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 5 แห่ง (2) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 2 แห่ง (3) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 7 แห่ง (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 7 แห่ง และ (5) วิทยาลัยเอกชน/มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 7 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา ประธานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก (2) ห้องสมุดระดับวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ จำนวน 27 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด หัวหน้าแผนกในห้องสมุด เป็นต้น (3) ห้องสมุดประชาชนและหอสมุดแห่งชาติ จำนวน 17 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าหอสมุดประชาชน/หอสมุดแห่งชาติ หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก เป็นต้น ประกอบด้วย ห้องสมุดประชาชนเขตภาคเหนือ จำนวน 15 แห่ง และหอสมุดแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง (4) พิพิธภัณฑ์เขตภาคเหนือ ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากร จำนวน 8 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์ ภัณฑารักษ์ เป็นต้น และ (5) ผู้ประกอบการภาคเอกชนในเขตภาคเหนือ จำนวน 150 แห่ง

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทหน่วยงาน สถานภาพในหน่วยงาน และจำนวนผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก 2) ความต้องการดัชนีบัณฑิตสารสนเทศศึกษาของตลาดแรงงานและสังคม ได้แก่

ความต้องการดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ของหน่วยงาน คุณลักษณะของดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนา ความต้องการดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ในการพัฒนาองค์กร 3) คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่ต้องการและคาดหวัง ประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้เชิงทฤษฎี (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ คุณลักษณะสำคัญที่ดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์พึงมี และส่งผลต่อการพัฒนาหน่วยงานและองค์กรอย่างต่อเนื่อง ในด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.4 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถามความต้องการดัชนีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ของตลาดแรงงานและสังคม มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) พัฒนาแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่พัฒนาเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความชัดเจนในการใช้ภาษา 3) ปรับปรุงแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ 4) นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.87 และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความแม่นยำของเครื่องมือและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ 5) ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่เป็นผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1.ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 63.52 และเป็นเพศชาย จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.48 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.41 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 53.32 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์/สาขาสังคมศาสตร์/สาขาสังคมศึกษา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.04 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.63

ด้านประสบการณ์ทำงานผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปีมากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 รองลงมาคือมีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 และมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.35 หน่วยงานที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ หอสมุดมหาวิทยาลัยวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ/ จำนวน 137 คน คิดเป็น

ร้อยละ 34.95 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการภาคเอกชน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.42 และภาควิชา/คณะที่มีการเรียนการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพในหน่วยงานเป็นผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 53.83 ซึ่งในหน่วยงานมีผู้ปฏิบัติงานที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์สารนิเทศศึกษา/ จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 56.89 และส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 49.49 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 และระดับปริญญาเอก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.34

2.ด้านความต้องการคุณสมบัติสารสนเทศศึกษาของตลาดแรงงานและสังคม ผลการวิจัยพบว่าในหน่วยงานมีความต้องการคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษา จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.59 โดยในหน่วยงานต้องการคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษามากที่สุด คือ 1 คน จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.14 รองลงมาคือต้องการ 2 คน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.46 และต้องการคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษา 3 คน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.55 ด้านคุณลักษณะของคุณสมบัติที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ทักษะด้านการจัดการสารสนเทศและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 และความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.73 ในส่วนของความต้องการนำคุณสมบัติสารสนเทศศึกษามาพัฒนาองค์กรนั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควรให้คุณสมบัติสารสนเทศศึกษาเข้ามาพัฒนาองค์กรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.76 รองลงมาคือ การบริการผู้ใช้ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และการสร้างฐานข้อมูล จัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.88

3.ด้านคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษาที่ต้องการและคาดหวัง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติของคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษาที่ต้องการและคาดหวังในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้เชิงทฤษฎี (Theoretical Knowledge) (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.61$) รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.53$) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}=4.43$)

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษาที่ต้องการและคาดหวัง เป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคุณสมบัติสาขาสารสนเทศด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณสมบัติสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด 3 ด้าน คือ มีจิตสำนึกและตระหนักในความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ และเคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

มีการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.69$) เท่ากัน รองลงมาคือ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน ($\bar{X}=4.68$) และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X}=4.67$)

(2) **ด้านความรู้เชิงทฤษฎี** (Theoretical Knowledge) ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาด้านความรู้เชิงทฤษฎีที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะด้านความรู้เชิงทฤษฎีมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการประยุกต์ใช้ ($\bar{X}=4.41$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการความรู้ ($\bar{X}=4.40$) และด้านโครงสร้างสารสนเทศ การจัดระบบ การจัดเก็บและการเข้าถึงสารสนเทศ ($\bar{X}=4.39$)

(3) **ด้านทักษะทางปัญญา** ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศด้านทักษะทางปัญญาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะด้านทักษะทางปัญญามากที่สุด 3 ด้าน คือ มีความสามารถวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงในการแก้ไขปัญหาและการปฏิบัติงานอื่นๆด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.52$) รองลงมาคือ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้ ($\bar{X}=4.51$) และมีความสามารถสังเคราะห์ผลงานการวิจัยและทฤษฎีเพื่อความรู้ความเข้าใจใหม่ที่สร้างสรรค์โดยบูรณาการแนวคิดต่างๆทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาที่ศึกษา ($\bar{X}=4.43$)

(4) **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุด 3 ด้าน คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=4.69$) รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และอุทิศเวลาให้กับงาน และมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}=4.61$) เท่ากัน และเคารพระเบียบของหน่วยงาน มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงานและองค์กร และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.57$) เท่ากัน และ

(5) **ด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคณาจารย์บัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะด้านทักษะการวิเคราะห์คณิตศาสตร์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด 3 ด้าน คือ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่างๆทั้งในวงการวิชาการ และชุมชน ($\bar{X}=4.46$) รองลงมาคือ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ และมีความรู้ความสามารถใน

การใช้อินเทอร์เน็ต เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับส่งถ่ายโอนข้อมูลที่เหมาะสมกับบุคคล เป็นต้น ($\bar{X}=4.45$) เท่ากัน และมีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำนักงาน ($\bar{X}=4.44$)

4.ข้อเสนอแนะด้านความรู้ความสามารถของคณาจารย์บัณฑิตศึกษาศึกษาที่ตลาดแรงงานและสังคมต้องการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะด้านความรู้ความสามารถของคณาจารย์บัณฑิตศึกษาศึกษาที่ตลาดแรงงานและสังคมต้องการ คือ มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานในระดับชาติและนานาชาติได้ มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี รวมทั้งมีการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานควบคู่กันไป และมีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ พร้อมมีแนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ข้อเสนอแนะด้านคุณธรรมจริยธรรมของคณาจารย์บัณฑิตศึกษาศึกษาที่ตลาดแรงงานและสังคมต้องการคือ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ กระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลดี มีแนวคิด ทักษะคิดเปิดกว้าง ยืดหยุ่นและมองการณ์ไกล มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงมีความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา และลิขสิทธิ์ เพื่อตรวจสอบการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในห้องสมุดได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีความต้องการคณาจารย์บัณฑิตศึกษาศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.49 โดยเฉพาะผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มห้องสมุดวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 34.95 กลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.42 และภาควิชา/คณะภายในมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารนิเทศศึกษาศาสตร์เขตภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 19.64 และเมื่อพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในประเทศไทยที่มีต่อสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ระดับปริญญาเอกนั้น ได้มีการศึกษาความต้องการการพัฒนากำลังคนในสาขาสารนิเทศศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ระดับปริญญาเอกในประเทศไทย (กุลธิดา ท้วมสุข, 2545) โดยสำรวจข้อมูลจากผู้บริหารภาควิชาและห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 55 แห่ง และบุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทและปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 220 คน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความขาดแคลนกำลังคนในระดับปริญญาเอกในระดับประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาวิชาการและการวิจัยในสาขาวิชานี้ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของชุตินา สัจจนันท์, กาญจนา ไกรกว้าง, และสมทรง พงศ์กุล (2551) ที่ได้ศึกษาความต้องการ ศักยภาพและรูปแบบของการจัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารนิเทศศาสตร์) สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผลวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงานและสังคมทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

เมื่อพิจารณาการเปิดหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกนั้นพบว่าในประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ระดับปริญญาตรี และปริญญาโทอยู่หลายแห่ง ในขณะที่ระดับปริญญาเอกในประเทศไทยพบสถาบันอุดมศึกษาเพียง 2 แห่งที่เปิดการเรียนการสอน นั่นคือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เปิดสอนหลักสูตรปรัชญา

ดุขุภีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษา (Doctor of Philosophy Ph.D. in Information Studies) ในปีพ.ศ. 2546 (สาขาวิชาสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559) และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ (Doctor of Philosophy Ph.D. in Information Science) ในปีพ.ศ. 2552 (สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554) ดังจะเห็นแล้วว่าความต้องการดุขุภีบัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาในประเทศไทยยังมีอยู่มาก และเมื่อคำนึงถึงการกระจายโอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศึกษายังมีน้อย เนื่องจากมหาวิทยาลัย 2 แห่งที่เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกนั้นเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 แห่ง และตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง จำนวน 1 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอน สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศึกษาในระดับปริญญาเอกทั้งในเขตภาคเหนือ และภาคใต้ ยังไม่มี ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกในอนาคต ถือเป็นโอกาสทางการศึกษาที่ดี และมีความเป็นไปได้ที่จะช่วยส่งเสริมและยกระดับนักวิชาการ และนักวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ให้เป็นที่รู้จักในระดับสังคม และระดับประเทศมากขึ้น

2. ด้านคุณลักษณะของดุขุภีบัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและระดับสากลนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีความเห็นว่าคุณลักษณะของดุขุภีบัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 42.86 (2) ทักษะด้านการจัดการสารสนเทศ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 41.33 (3) ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 36.73 (4) ความรู้และทักษะภาษาเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 26.02 (5) ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.49 และ (6) ทักษะชีวิตการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 25.55 ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตยุคใหม่ตามความต้องการของสถานประกอบการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (2552) กำหนดไว้ อาทิเช่น ทักษะทางภาษาอังกฤษ มีความเข้าใจและสามารถสรุปประเด็นได้ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะในการปฏิสัมพันธ์ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (เบญจวรรณ วัฒนชัยวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และณัฐวิทย์ พจนตันติ, 2559) ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับโลก เพื่อการดำรงอยู่ในอนาคต (2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) (3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Media and Technology Skills) และ (4) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ได้แก่ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด และความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะของดุขุภีบัณฑิตสาขาสารสนเทศศึกษาที่ผู้ประกอบการภาครัฐและภาคเอกชนต้องการนอกเหนือไปจากคุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการทำวิจัย ทักษะการบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของกุลธิดา ท้วมสุข (2545) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการการพัฒนากำลังคนในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ

ศาสตร์ระดับปริญญาเอกในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารภาควิชาและห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีความต้องการดัชนีชี้วัดที่มีทักษะทางภาษาอังกฤษ ด้านการสอนและให้คำปรึกษา รวมถึงความรู้ในเรื่องของการวิจัยและสถิติ นั้นแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญกับกระบวนการทำวิจัยในหน่วยงานและพร้อมจะผลักดันสู่ระดับประเทศ เนื่องจากการวิจัยก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาทางด้านเทคนิคเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงองค์ความรู้ที่ได้จะส่งผลให้วิชาการในสาขาสารสนเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ก้าวหน้ามากขึ้นทัดเทียมกับนานาประเทศ ท่ามกลางศาสตร์ และความรู้ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3. คุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของดัชนีชี้วัดสาขาสารสนเทศศึกษาที่ต้องการและคาดหวังของตลาดแรงงานและสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติของดัชนีชี้วัดสาขาสารสนเทศศึกษาที่ต้องการและคาดหวังในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้เชิงทฤษฎี (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการดัชนีชี้วัดสาขาสารสนเทศศึกษาที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.61$) รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.53$) และทักษะด้านปัญญา ($\bar{X}=4.43$) ซึ่งผลวิจัยมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หรือ TQF ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2559) ได้ประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ขึ้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีการกำหนดคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่ ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3ปี) ระดับที่ 2 ปริญญาตรี ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับที่ 4 ปริญญาโท ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับที่ 6 ปริญญาเอก

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของระดับที่ 6 ปริญญาเอกที่ควรมี 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ สามารถจัดการเกี่ยวกับปัญหาคุณธรรมจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบททางวิชาการหรือวิชาชีพได้ (2) ด้านความรู้ สามารถพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เป็นแก่นในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ (3) ด้านทักษะทางปัญญา สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์ (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความสามารถสูงในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการและวิชาชีพ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถคัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าในประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และจากผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะทางปัญญา เป็นที่น่าสังเกตว่าดัชนีชี้วัดในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญคือด้านคุณธรรมจริยธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ในขณะที่ทักษะทางปัญญามาเป็นลำดับที่ 3

อาจเป็นไปได้ว่าสังคมในยุคนี้ให้ความสำคัญกับการรับคนเข้ามาทำงานในหน่วยงานที่มีทักษะทางสังคมที่ดีมาก่อน
ทักษะทางปัญญา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสังเคราะห์หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/
สารสนเทศศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานที่
มีต่อบัณฑิตในสาขาวิชานี้ทุกระดับ เพื่อทราบจุดแข็งทางด้านวิชาการของหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนใน
ปัจจุบัน รวมทั้งจุดอ่อนของหลักสูตรที่ควรแก้ไขหรือปรับปรุง เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตรง
กับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ในมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง, หน้า 20-31. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- กรัณท์รัตน์ ประเสริฐธนากุล. (2557). *ความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กฤติกา พลงวัน, ชุตินา สัจจามันท์ และลำปาง แม่นมาตย์. (2552). การวิเคราะห์คุณสมบัติด้านสารนิเทศจาก ประกาศรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* 15,3 :453-467.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลธิดา ท้วมสุข. (2545). ความต้องการการพัฒนากำลังคนในสาขามนุษยศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ระดับปริญญาเอกในประเทศไทย = The Needs for Development of Human Resources in Library and Information Science at the Doctoral Degree Level in Thailand. *วารสาร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.* 20, 3 : 12-22.
- ชุตินา สัจจามันท์, (2554). การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาสารนิเทศศาสตร์ = Research for developing education in information science. *วารสารสารนิเทศศาสตร์* 28, 2 : 49-60.
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2559). ทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 : ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา = 21st Century Skills: A Challenge for Student Development. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้* 3, 2 : 208-222.
- มูทิตา ไตรลิขิต. (2532). *ลักษณะตำแหน่งงานด้านการจัดการสารนิเทศตามความต้องการของสถาบันธุรกิจ เอกชน. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*.
- รัชนิวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารถ. (2549). *รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*.
- ราหูน วรสิทธิ์. (2534). *สถานภาพและแนวโน้มของบริการสารนิเทศเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*.
- สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2553).*หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารนิเทศศาสตร์)*. จาก <http://www.stou.ac.th/school/sla/home/upload/30.pdf>

สาขาวิชาสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2559).

พัฒนาการของสาขาวิชาสารสนเทศและการสื่อสาร. จาก

<http://home.kku.ac.th/icm/main/index.php/th/about-us>

สำนักงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)*. Retrieved from

http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/Summaryplan11_thai.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF : HEd)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ = Quantitative and qualitative research methodologies in behavioral and social sciences*. กรุงเทพฯ : สามลดา.

ภาษาต่างประเทศ

Alberta. E.(2012).*From Knowledge to Action*. Retrieved from

http://education.alberta.ca/media/6809242/d_chapter1.pdf

Dahlman, C. J. (2007). Enhancing China's competitiveness through lifelong learning. Washington, DC : World Bank.

IFLA. (2014).*Guidelines for Professional Library/Information Education program*. 2014.

Retrieved from <http://www.ifla.org>.

Organization for Economic Co-operation and Development. (2010). *Measuring globalization: OECD economic globalization indicators 2010*. 16th. International government publication.

P21. (2016). *21st century skills early learning : framework*. Retrieved from

http://www.p21.org/storage/documents/EarlyLearning_Framework/P21_ELF_Framework_Final.pdf

Sheehan, O. O., and Kirkland, R.(2013) *Six-Steps Approach to curriculum Development*. Ohio:

Ohio University. Retrieved from

<http://www.oucom.ohiou.edu/fd/workshops%20for%20rpac%206>

Todaro, M. P. (2011). *Economic development*. 11th ed. Harlow, England : Addison-Wesley.

Wallace, D..(2002). Curriculum Development in Library and Information Science

Program.*Journal of Information for Library and Information Science*.43 (4), 283-295.